

giver Bogen en vis Styrke, og Forf. har lagt Billederne godt og instruktivt til Rette og afpasset Texten efter dem. Det volder stundom nogle overflødige Gentagelser, men det tvinger Læseren til at se paa Illustrationerne. Arkitektens faglige Sans for Størrelsesforhold viser sig derved, at Bygningsbillederne er gengivet i bestemte Maalestokke (1 : 300, 1 : 600 eller 1 : 1200), og selvom man savner typiske Bygningsplaner fra de senere Aarhundreder, virker hans Fortrolighed med mange Sider af Emnet velgørende, naar man læser hans lille Bog efter Adjunkt Hastrups. Fejl undgaar heller ikke han, og lige saa lidt som de andre er han naaet til Bunds i det 18. Aarhundredes Stilfænomener; det er ikke tilstrækkeligt fremhævet, at Rokokoen er den sidste Fase af Barokken og Louis-XVI Stilen den første af Nyklassicismen. Desuden skæmmes Bogen af adskillige Skrive- og Trykfejl, som naar E. vedholdende skriver Arkantus i Stedet for Akantus. Men disse Fejl gaar ikke dybere, end at de lader sig rette i et nyt Oplag, som sikkert vil følge det allerede udsolgte første. Især med de nødvendige Revisioner vil den lille Bog virkelig kunne blive en nyttig Hjælp for dem, der følger Trang til et første Indblik i Stilhistoriens Gaader. Et Par Oversigtstavler paa Bogens sidste Sider over Skeer, Stole og Stuedøre giver et Repetitionskursus i Stilformernes Udslag paa begrænsede Omraader. Især Dør- og Profilerien kan studeres med Udbytte selv af viderekomne Museumsmænd; en saa instruktiv Oversigt har man hidtil savnet.

Chr. Axel Jensen.

Danmarks Kultur ved Aar 1940.

Danmarks Kultur ved Aar 1940. Bd. I—VIII. Udgivet af Det danske Selskab under Redaktion af *Svend Dahl*. Det danske Forlag 1941—43.

Det er fortjenstfuldt, at det paa kun to Aar er lykkedes Rigsbibliotekar Svend Dahl og Det danske Forlag at gennemføre Udgivelsen af dette vældige Værk, der paa mere end 3000 Sider giver en Række Tværnsnit af Danmarks Kultur, som den stod ved Afslutningen af den langvarige og lykkelige Fredsperiode i 1940.

Da Værket allerede er udsolgt (i 6000 Eksemplarer), trænger det forsaavidt ikke til Anbefaling, og da ingen Enkeltmand kan have Forstand paa alle de Felter, det spænder over, og som her er behandlet af Specialister, kan en kyndig Anmeldelse af de enkelte Afsnit ikke gives under eet; men som Helhed bør Værket finde en Omtale ogsaa i dette Tidsskrift.

Emnerne, det omfatter, er følgende: Landet — Folket — Politiske Forhold og Forvaltning (Bd. I); Retsvæsenet — Forsvarsvæsenet — Samfundsforhold — Sundhedsvæsenet (II); Social Forsorg — Finansielle Forhold — Tekniske Forhold — Erhvervene (III—V); Religiøse Forhold — Folkeoplysning (VI); Den videnskabelige Kultur (VII); Kunst, Teater, Litteratur — Gymnastik og Sport — Sønderjylland — Færøerne, Grønland — Danmark og Udlandet (VIII).

Naar man betragter dette Emneregister, kan det ikke nægtes, at Stoffet breder sig i første Bind og virker pakket i sidste; en Sammenligning med den oprindelige Plan viser da ogsaa, at de tekniske Forhold og Erhvervene har bredt sig saa stærkt, at Kunsten og Litteraturen har maattet søge Selskab med Sønderjylland, Færøerne og Grønland for at komme med. Beklageligvis er et paatænkt Afsnit om Forholdet til Island udgaaet; det kunde sikkert have gjort sin Nytte netop nu.

Der kan maaske nok rettes Indvendinger mod Emnesammensætningen hist og her, men i det store og hele maa det erkendes, at man intet væsentligt savner. Nogen Helhed, nogen Syntese, kan og skal et Værk af denne Art jo ikke give; det maa blive en analytisk Haandbog, og dog er det blevet noget mere; det skyldes ikke blot den smukke Helhedsbetragtning i Niels Bohrs Indledning. Fra første Bind virker Fremstillingen fængslende; netop første Bind — om Land og Folk og de politiske Forhold — er særlig fængslende, hvilket sikkert ikke alene skyldes de centrale Emner, men ogsaa at Størsteparten deraf er ualmindelig godt skrevet (især Bidragene af J. Brøndsted, Poul Nørlund, Adolph Jensen og Povl Engelstoft). Men Samtidshistorie stiller uopfyldelige Krav til sin Forfatter, — et Eksempel: Brøndsted deler Arkæologiens Historie siden 1900 i to Perioder, den müllerske og den eftermüllerske; her vilde en anden foretrække at lade den anden Periode slutte *før* 1940 og tilføje en tredje Periode. Dette er ikke anført, fordi der skal bebrejdes Brøndsted noget, men det er nu engang en uløselig Opgave at staa midt i et skabende Arbejde og skulle gøre objektivi Reden derfor i en historisk Fremstilling.

Alligevel — hvor er det godt, at dette Værk er kommet! Det er mere end en Haandbog, — store Partier deraf kan med Udbytte læses i Sammenhæng, og det er jo vor egen Historie, det handler om. Er det Billede, som her gives af Danmark indtil 1940, for lyst? Nej, det er Danmark, som vi kender det igen, og vi længes efter den Stund, da Arbejdet uhindret kan fortsættes i det gamle Spor. »Danmarks Kultur ved Aar 1940« er et Testamente, der paa-lægger Efterkommere store Forpligtelser overfor en rig Arv.

R. S.